

land slechts op een plekje op de Pietersberg groeit. Zijn kleur is rood-oranje, dus heel wat anders als de ons vertrouwde Blauwe Walstro of Bitterkruidbremraap uit de duinen. Op een dode eik zag een paar mooie exemplaren van de Kogelhoutskoolzwam, een paddestoel die ik ook maar één keer in de AW-duinen heb gevonden. Het gaat hier om grote zwarte glanzende knobbels met een doorsnede van soms meer dan 4 cm. Ten noorden van de Dordogne rond het plaatsje

Koningspage

Mussidan liggen enkele fraaie heuvelachtige bossen, afwisselend bedekt met Zeedennen en diverse soorten loofhout. De ondergroei bestond vaak uit een mooie donkerpaars bloeiende heidesoort. We hebben hier enkele aangegeven wandelroute's gelopen. Het was warm, soms bijna 40 graden, maar er was zoveel te zien dat we de hitte eigenlijk nauwelijks in de gaten hadden. Per slot van rekening heb ik met een rugzak door de Afrikaanse vlakten gelopen, waar het soms wel 45 graden was. Dan viel het hier toch reuze mee? Door de hoge temperaturen waren insecten zoals

libellen en vlinders heel actief. Ik her er verscheidene mooi kunnen fotograferen.

Bij warmte hoor je de vogels wat minder, maar ze waren er wel. Zo zagen wij de Orpheusgrasmus, de Wielewaal, verschillende Geel- en Grauwe gorzen en de Roodkopklauwier, verschillende soorten roofvogels en nog veel meer andere soorten.

Al deze natuurtochtjes werden regelmatig afgewisseld met bezoeken aan oude stadjes, kerken e.d., die je daar in grote verscheidenheid aantreft. Na zo'n week in het liefelijke Dordognegebied trokken we verder naar de Pyreneeën. Vlak bij het plaatsje St. Croix Volvestre namen we onze intrek in een oude boerderij die een Nederlands echtpaar geheel is opgeknapt en voor een deel als verblijfsaccommodatie is ingericht. St Croix Volvestre ligt tussen de uitlopers van de Pyreneeën, ongeveer 80 km. ten zuiden van Toulouse. Vanuit dit plaatsje trokken we langs verschillende wegen de Pyreneeën in. De Spaanse kant heb ik al tweemaal bezocht, maar de Franse kant had ik nog niet eerder gezien. De Franse kant ziet er opvallend groener uit en de hellingen zijn rijkelijk met beukebossen begroeid. Naaldhout ontbreekt nagenoeg, hetgeen dus een duidelijk verschil is met het de Alpen. Op plantengebied zijn de Pyreneeën erg apart en we troffen er dan ook verschillende nieuwe soorten aan als enkele Steenbreken en Campanula-achtigen, Akeleien, twee soorten Vingerhoedskruid, een grootbloemige Stinkende Gouwe enz enz. Soms zagen we oude bekenden uit onze Coepelduynen, zoals het Hondskruid, de Steentijm, de Borstelkrans, het Muizeoortje, de kleine Pimpernel, de welriekende Agrimonie en de Beemdkroon.

De Pyreneeën staan bekend om de vlinders en ik heb er ook vele kunnen zien en fotograferen. Op één struik zag ik zelfs twee Koningspages en drie Koninginnenpages. De Blauwe Weerschijnvliender, de IJsvogel en de Gehakkelde Aurelia waren verder leuke verrassingen. Vogels laten zich in de zomertijd wat minder zien en horen, maar een Slangenarend, een Vale Gier, een Zwarte Specht en een Dwergooruil zijn zeker ook leuke waarnemingen die je en passant meeneemt.

U ziet, in slechts twee weken kun je heel wat beleven. Graag weer tot een volgende keer.

Exoten in Noordwijk en Omgeving

Ab Steenvoorden

Steeds vaker worden er in Nederland vogelsoorten waargenomen, waarvan de herkomst onduidelijk is. Ook in onze omgeving worden de laatste jaren steeds meer waarnemingen gedaan van vogels die vrijwel zeker uit gevangenschap afkomstig zijn.

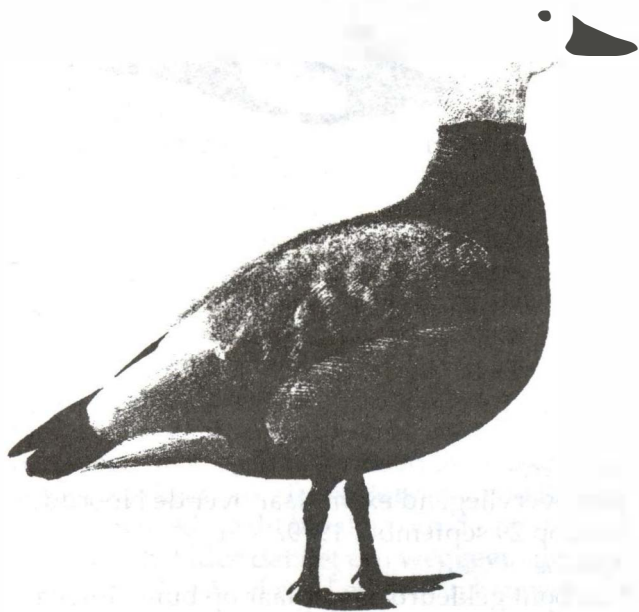
Het is misschien maar gelukkig dat een groot

aantal van deze exoten het klimaat in Nederland niet overleeft, want wie weet wat voor een invloeden deze vaak exotische vogels op onze inheemse vogelstand kunnen hebben.

Een aantal exoten daarentegen doet het wel erg goed in Nederland, neem bijvoorbeeld de Knobbelzwaan, de Fazant of de Nijlgans, drie van origine exoten die toch eigenlijk niet meer uit ons

land zijn weg te denken.

Veel vogelaars hebben toch een beetje een hekel aan al deze exoten, ook al is het grappig om een groepje fel roze gekleurde Flamingo's in het Nederlandse polderlandschap te zien. Het grootste probleem is dat het steeds moeilijker wordt om te bepalen of je met een 'echte' wilde vogel te maken hebt of met een exoot. Vooral bij de in Nederland wat zeldzamere soorten geeft het vaak problemen. Bijvoorbeeld eendachtigen; vrijwel alle eendensoorten worden in waterwildcollecties gehouden en ontsnappen nog wel eens. Soms is het wel te zien dat de vogel uit een collectie komt, beschadigde veren, een ring en/of kleur-ring of hij wordt gezien in een seizoen dat het vrijwel onmogelijk is dat het om een wilde vogel gaat, maar vaak komt men er echt niet uit. Dan is het jammer, want was het nu echt die bijzonderheid waar elke vogelaar hoopt ooit eens tegen aan te lopen of was het nu toch een exoot.

Casarca

Ik heb geprobeerd om in onderstaand overzicht alle exoten op een rijtje te zetten waarvan bekend is dat ze in Noordwijk en omgeving zijn waargenomen, en ik moet eerlijk bekennen dat er soorten tussen staan waarvan ik nog nooit gehoord heb, laat staan dat ik weet hoe ze er uit zien. In het overzicht staan ook een aantal soorten waarvan niet met zekerheid is te zeggen of het hierbij om wilde exemplaren gaat of om exoten. Ik heb ze opgenomen, omdat naar mijn mening de kans dat het om zogenaamde wilde vogels gaat wel erg klein is.

Roze Pelikaan

Eén exemplaar waargenomen over zee op 25 mei 1975.

Flamingo spec.

Acht waarnemingen van een Flamingo, waarvan niet precies kon worden vastgesteld om welke soort het ging.

Chileense Flamingo

Twee waarnemingen, één exemplaar in 1981 in het Oosterduinsemeer en drie op strand bij de Uitwatering op 22 augustus 1986.

Knobbelzwaan

Een voormalige exoot. Tegenwoordig redelijk algemeen voorkomend. De Nederlandse populatie bestaat voor het grootste deel uit verwilderde en ontsnapte exemplaren.

Zwarte Zwaan

Vrij veel waarnemingen, vooral in de polders en over zee, de laatste waarneming dateert van 12 juli 1994, toen zwommen twee exemplaren voor hotel Noordzee in zee.

Sneeuwgans

Dit is nu zo'n soort waarbij het vrijwel onmogelijk is om vast te stellen of het nu om wilde exemplaren gaat of om exoten. In totaal drie waarnemingen van overvliegende exemplaren.

Indische- (Streepkop)gans

Eén waarneming, een overvliegend exemplaar boven de Noordduinen op 30 april 1993.

Nijlgans

Deze gans doet het in Nederland erg goed, verschillende broedgevallen in onze omgeving. 's Winters in groepen van enkele tientallen exemplaren in de polders.

Brandgans

Zeven ontsnapte exemplaren. Vanaf februari 1992 wordt dit groepje regelmatig rond Noordwijk waargenomen.

Canadese Gans

Verschillende waarnemingen, vooral in het voorjaar. Twee vrij tamme exemplaren werden waargenomen in 1993 in de Bronsgeest en rond landgoed Offem.

Casarca

Vanaf 31 oktober 1993 t/m 21 april 1994 werden vier exemplaren vrijwel dagelijks waargenomen rond Noordwijk. In december 1993 werd er ook een hybride Casarca x Nijlgans waargenomen.

Muskuseend

Verschillende broedgevallen in de wijk Boerenburg in Noordwijk-Binnen.

Bahamapijlstaart

Een mannelijk exemplaar werd waargenomen in de Binnenwatering te Katwijk in augustus 1990.

Chileense Smient

Een baltsend paartje werd in april 1994 rond het Oosterduinsemeer gezien. In augustus 1994 zouden ze met jongen gezien zijn in de Elsgeesterpolder.

Carolina Eend

Totaal vier waarnemingen, één exemplaar in 1990 in de Binnenwatering en één exemplaar tussen november 1993 en april 1994 in Polder Hoogeweg.

Mandarijneend

Twee waarnemingen. Eén exemplaar in Nieuw-Leeuwenhorst op 30 december 1987 en één exemplaar op het Oosterduinsemeer op 19 mei 1992.

Krooneend

Ook van deze soort is het moeilijk vast te stellen of het nu om 'wilde' exemplaren gaat, of om exoten. De vogel wordt vrij veel in waterwildcollecties gehouden, maar de Oosteuropese broedvogel populatie breidt zich langzaam maar zeker in westelijke richting uit. Waarnemingen vanuit vrijwel alle seizoenen. Laatste waarneming, een vrij tam vrouwtje in de Haarlemmertrekvaart op 23 juni 1994.

Kuifzaagbek

Vanaf half maart tot ongeveer half april 1994 was een vrouwelijk exemplaar aanwezig in de slootjes rond Landgoed Offem. Deze was vermoedelijk gekortwiekt.

Kroonkraanvogel

Eén waarneming van twee overvliegende exemplaren boven de Amsterdamse Waterleidingduinen op 9 oktober 1977.

Fazant

Thans vrij algemeen in Nederland en ook in onze omgeving. Oorspronkelijk als jachtwild uitgezet.

Goudfazant

In de jaren tachtig werd er regelmatig een mannelijk exemplaar waargenomen op Landgoed Offem, veelal langs de Nachtegaalslaan.

Grasparkiet

Verschillende exemplaren in diverse kleurvarianties zijn waargenomen in Noordwijk-Binnen en Noordwijkerhout. Vooral op mooie zomerse dagen ontsnappen deze vogels nogal eens.

Valkparkiet

Verschillende waarnemingen vooral uit de zomermaanden. De leukste waarneming is ongetwijfeld die van 16 september 1984, toen er één luid roepend in een groep Scholeksters over zee langs vloog.

Rosella Parkiet

Drie waarnemingen van overvliegende exemplaren, allen vanuit de Noordduinen. Eén op 30 oktober 1984, één op 9 december 1989 en één op 6 februari 1990.

Halsbandparkiet

Deze exoot is elders in Nederland al tot broeden gekomen. Bij ons vrij veel waarnemingen, vooral uit 1988 en 1989. Laatste waarneming, een overvliegend exemplaar over de Noordduinen op 24 oktober 1990.

Grijze Roodstaart Papegaai

Eén waarneming. In juli 1985 werd een exemplaar waargenomen op een bungalowpark langs de Duinweg.

Geelvoorhoofdamazonepapegaai

Een vrij schuw exemplaar in een perceel eiken op de picknickplaats bij Leeuwenhorst op 24 oktober 1992.

Dwergpapegaai

Eén waarneming van een geelkleurig exemplaar

op 27 mei 1985 in Nieuw-Leeuwenhorst

Papegaai spec.

Een groenkleurig exemplaar werd waargenomen ver de Noordduinen op 1 september 1990

Glansspreeuw

Twee waarnemingen. Eén exemplaar in Rijnsburg op 17 juni 1989 en één exemplaar in de Kloosterschuurpolder op 2 juli 1990.

Dominicaner Wida

Twee waarnemingen van deze soort, beide overvliegende exemplaren over de 'puinhoop' in Katwijk. Op 14 september 1990 en op 12 oktober 1990.

Krooneend

Japanse Nachtegaal

Eén exemplaar op 25 mei 1988 in de Noordduinen.

Beo spec.

Eén overvliegend exemplaar over de Noordduinen, op 29 september 1979.

Kanarie

Een bont gekleurd exemplaar op bungalowpark Bos-Zee-Duin. Waargenomen op 9 februari 1990.

Mozambique Sijs

Twee exemplaren in de Coepelduynen, nabij het Zwarte Pad op 12 mei 1994.

Tot zover het overzicht van de in Noordwijk en omgeving waargenomen exoten. Er zullen best nog wel soorten in ontbreken, want helaas wordt lang niet alles doorgegeven.

Naast deze soorten worden er ook jaarlijks vrij veel exoten in het Vogelasiel gebracht. Het is dan ook goed mogelijk dat die vogels in onze omgeving zijn aangetroffen. Hieronder een aantal exoten die de laatste jaren in het Vogelasiel terecht zijn gekomen.

Muskuseend, Dwergkwartel, Kanarie, Carolina Eend, Papegaai spec, Zebravink, Pauw, Dwergpapegaai, Kleuramadine, Zilverfazant, Grijze Roodstaart Papegaai, Witkoplijstergaai, Diamantduif, Valkparkiet, Goudfazant, Bourgansparkiet, Pauwstaartduif, Rosella Parkiet, Lachduif, Japans Meeuwje